Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2017. gada 20. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Regula (ES) Nr. 1259/2010 – Ciešāka sadarbība to tiesību aktu jomā, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai – Privātas laulības šķiršanas, kuru ir pasludinājusi reliģiska tiesa trešajā valstī, atzīšana – Minētās regulas piemērošanas joma

Lieta C-372/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes augstākā tiesa Minhenē, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 29. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 6. jūlijā, tiesvedībā

***Soha Sahyouni***

pret

***Raja Mamisch.***

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un J. Regans [*E. Regan*],

ģenerāladvokāts H. Saugmandsgors Ē [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 31. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *R. Mamisch* vārdā – *C. Wenz-Winghardt*, *Rechtsanwältin*,

– Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *M. Hellmann*, kā arī *J. Mentgen*, pārstāvji,

– Beļģijas valdības vārdā – *L. Van den Broeck* un *C. Pochet*, pārstāves,

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *D. Segoin*, kā arī *E. Armoët*, pārstāvji,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *M. Figueiredo*, kā arī *M. Carvalho*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wilderspin* un *M. Heller*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 14. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2010. gada 20. decembra Regulas (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai (OV 2010, L 343, 10. lpp.), 1. un 10. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, kurā *Soha Sahyouni* vēršas pret *Raja Mamisch* saistībā ar laulības šķiršanas nolēmuma, ko ir pieņēmusi reliģiska iestāde trešajā valstī, atzīšanu.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *Savienības tiesības*

*Regula Nr. 1259/2010*

3 Regulas Nr. 1259/2010 preambulas 9. un 10. apsvērumā ir noteikts:

“(9) Šai regulai iesaistītajās dalībvalstīs būtu jānodrošina skaidrs un vispusīgs tiesiskais regulējums attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai, jāsniedz pilsoņiem pienācīgs rezultāts tiesiskās noteiktības, paredzamības un elastības ziņā, kā arī jānovērš tādas situācijas rašanās, kad viens no laulātajiem ceļ laulības šķiršanas prasību, pirms to izdarījis otrs, lai nodrošinātu, ka tiesvedību reglamentē konkrēti tiesību akti, kurus viņš vai viņa uzskata par savām interesēm labvēlīgākiem.

(10) Šīs regulas materiāltiesiskajai darbības jomai un noteikumiem vajadzētu būt saskaņā ar [Padomes 2003. gada 27. novembra] Regulu (EK) Nr. 2201/2003 [par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.)] [..].”

4 Regulas Nr. 1259/2010 1. pantā ir paredzēts:

“1. Šo regulu piemēro laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai tiesību normu kolīziju situācijās.

2. Šo regulu nepiemēro šādiem jautājumiem, pat ja tie rodas kā iepriekš izlemjami jautājumi laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas tiesvedības kontekstā:

[..].”

5 Saskaņā ar šīs regulas 4. pantu “Universāla piemērošana”:

“Ar šo regulu norādītos tiesību aktus piemēro neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav iesaistītās dalībvalsts tiesību akti.”

6 Regulas Nr. 1259/2010 5. pantā ir paredzēts:

"[..]

2. Neskarot 3. punktu, vienošanos, ar ko norāda piemērojamos tiesību aktus, var noslēgt un grozīt jebkurā laikā, bet ne vēlāk kā tad, kad ceļ prasību tiesā.

3. Ja tās valsts tiesību aktos, kurā atrodas tiesa, tas ir paredzēts, laulātie piemērojamos tiesību aktus var norādīt arī tiesvedības laikā tiesā. Tādā gadījumā šādu norādīšanu reģistrē tiesā saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas tiesa."

7 Minētās regulas 8. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"Ja nav izdarīta izvēle saskaņā ar 5. pantu, tad laulības šķiršana un laulāto atšķiršana notiek saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem:

a) kurā atrodas laulāto pastāvīgā dzīvesvieta laikā, kad ceļ prasību tiesā; vai, ja tas nav piemērojams, tad

b) kurā atrodas laulāto pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta – ar noteikumu, ka šis laikposms nav beidzies vairāk kā vienu gadu pirms prasības celšanas tiesā, ja viens no viņiem šajā valstī joprojām dzīvo laikā, kad ceļ prasību tiesā; vai, ja tas nav piemērojams, tad

c) kuras valstspiederīgie ir abi laulātie laikā, kad ceļ prasību tiesā; vai, ja tas nav piemērojams, tad

d) kurā ir celta prasība tiesā."

8 Regulas Nr. 1259/2010 10. pantā ir noteikts:

"Ja saskaņā ar 5. vai 8. pantu piemērojamie tiesību akti neparedz laulības šķiršanu vai, pamatojoties uz dzimumu, nepiešķir vienam laulātajam vienlīdzīgu pieeju laulības šķiršanai vai laulāto atšķiršanai, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā atrodas tiesa."

9 Šīs pašas regulas 12. pantā ir paredzēts:

"Ar šo regulu norādīto tiesību aktu kāda noteikuma piemērošanu var atteikt tikai tad, ja šāda piemērošana ir acīmredzami nesaderīga ar sabiedrisko kārtību valstī, kur atrodas attiecīgā tiesa."

10 Atbilstoši Regulas Nr. 1259/2010 13. pantam "nekas šajā regulā neuzliek pienākumu tiesām tādā iesaistītajā dalībvalstī, kuras tiesību aktos nav paredzēta laulības šķiršana vai attiecīgā laulība netiek uzskatīta par spēkā esošu laulības šķiršanas tiesvedības nolūkā, saskaņā ar šo regulu pasludināt laulību par šķirtu."

11 Šīs pašas regulas 18. pantā ir paredzēts:

"1. Šo regulu piemēro attiecībā uz tiesvedību, kas uzsākta, un uz 5. pantā minēto vienošanos, kas noslēgta, sākot no 2012. gada 21. jūnija.

[..]

2. Šī regula neskar vienošanās par piemērojamo tiesību aktu izvēli, kuras ir noslēgtas saskaņā ar tās iesaistītās dalībvalsts tiesību aktiem, kuras tiesā prasība ir celta pirms 2012. gada 21. jūnija."

*Regula Nr. 2201/2003*

12 Saskaņā ar Regulas Nr. 2201/2003 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu to neatkarīgi no tiesas iestādes rakstura piemēro civillietās, kas saistītas ar laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par spēkā neesošu.

13 Minētās regulas 2. pantā ir paredzēts:

"Šajā regulā:

[..]

4) ar terminu "spriedums" saprot laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, kā arī dalībvalsts tiesas spriedumu, kas saistīts ar vecāku atbildību, neatkarīgi no tā, kā spriedums var tikt dēvēts, tostarp dekrēts, rīkojums vai lēmums;

[..]."

***Vācijas tiesības***

14 *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* (Likums par tiesvedību ģimenes lietās un bezstrīdus tiesvedības lietās, turpmāk tekstā – "*FamFG*") 107. pantā ir paredzēts:

"(1) Ārvalstīs pieņemtie nolēmumi, ar kuriem laulība tiek atcelta, pasludināta par spēkā neesošu [..] vai šķirta, tiek atzīti tikai tad, ja federālās zemes tieslietu administrācija ir konstatējusi, ka ir izpildīti atzīšanas nosacījumi. Ja tās valsts tiesa vai valsts iestāde, kuras pilsoņi abi laulātie bija nolēmuma pieņemšanas dienā, ir pieņēmusi nolēmumu, atzīšana nav atkarīga no federālās zemes tieslietu administrācijas konstatējumiem.

(2) Kompetence ir tās federālās zemes tieslietu administrācijai, kurā vienam no laulātajiem ir pastāvīgā dzīvesvieta. [..]

(3) Federālo zemju valdības var vienam vai vairākiem *Oberlandesgericht* [Federālās zemes augstākās tiesas] priekšsēdētājiem ar normatīvajiem aktiem deleģēt pilnvaras, kas ar šiem noteikumiem piešķirtas federālo zemju tieslietu administrācijām. [..]

(4) Nolēmums tiek pieņemts pēc pieprasījuma. Pieteikumu var iesniegt jebkura persona, kas var pierādīt, ka tai ir tiesiskā interese atzīšanā.

(5) Ja federālās zemes tieslietu administrācija noraida pieteikumu, pieteicējs var lūgt *Oberlandesgericht* pieņemt lēmumu.

(6) Ja federālās zemes tieslietu administrācija konstatē, ka atzīšanas nosacījumi ir izpildīti, laulātais, kurš nav iesniedzis pieteikumu, var lūgt *Oberlandesgericht* pieņemt lēmumu. Federālās zemes tieslietu administrācijas lēmums stājas spēkā ar tā paziņošanu pieteicējam. Tomēr federālās zemes tieslietu administrācija savā lēmumā var paredzēt, ka tas stājas spēkā tikai līdz ar tās paredzēta termiņa izbeigšanos.

(7) Kompetence piekrīt *Oberlandesgericht* civillietu tiesu palātai, kuras jurisdikcijā atrodas federālās zemes tieslietu administrācijas birojs. Lūgumam pieņemt tiesas lēmumu nav atliekošas iedarbības. Procesam *mutatis mutandis* ir piemērojam 4. un 5. nodaļa, kā arī 14. panta 1. un 2. punkts un 48. panta 2. punkts.

(8) Ja tiek lūgts konstatēt, ka atzīšanas nosacījumi nav izpildīti, *mutatis mutandis* piemēro iepriekš minētos noteikumus.

(9) Konstatējums, ka atzīšanas nosacījumi ir vai nav izpildīti, ir saistošs tiesām un administratīvām iestādēm.

[..]"

15 Atbilstoši *FamFG* 108. pantam "Citu ārvalsts nolēmumu atzīšana":

"(1) Neskatot nolēmumus laulības jautājumos, ārvalstu nolēmumi tiek atzīti, nepastāvot vajadzībai tam piemērot īpašu procedūru.

(2) Puses, kurām ir juridiskā interese, var lūgt, lai tiktu pieņemts nolēmums par nemantiska satura ārvalsts nolēmuma atzīšanu vai neatzīšanu. 107. panta 9. punktu piemēro *mutatis mutandis*. [..]

(3) Lemjot par lūgumu atbilstoši 2. punkta pirmajam teikumam, teritoriālā jurisdikcija ir tiesai, kuras teritorijā lūguma iesniegšanas brīdī
1. iesniedzējam vai personai, uz kuru attiecas nolēmums, ir pastāvīgā dzīvesvieta vai,
2. ja nepastāv jurisdikcija atbilstoši 1. punktam, kļūst zināma interese veikt konstatējumu vai pastāv palīdzības sniegšanas vajadzība.

Šī jurisdikcija ir ekskluzīva."

16 *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch* (Civilkodeksa ievadlikums, turpmāk tekstā – "*EGBGB*") – redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 29. janvārim, kad stājās spēkā 2013. gada 23. janvāra *Gesetz zur Anpassung der Vorschriften des Internationalen Privatrechts an die Verordnung (EU) Nr. 1259/2010 und zur Änderung anderer Vorschriften des Internationalen Privatrechts* (Likums par vairāku starptautisko privāttiesību normu pielāgošanu Regulai Nr. 1259/2010 un citu starptautisko privāttiesību normu grozīšanu; *BGBl.* 2013 I, 101. lpp.), – 17. panta 1. punkts bija izteikts šādā redakcijā:

"(1) Uz laulības šķiršanu attiecas tiesības, ko piemēro laulības vispārējām sekām lūguma šķirt laulību iesniegšanas dienā. Ja laulības saišu saraušana nav iespējama atbilstīgi šīm tiesībām, uz laulības šķiršanu attiecas Vācijas tiesības, ja laulātajam, kurš lūdz šķirt laulību, ir Vācijas pilsonība vai viņš ir bijis Vācijas pilsonis laulības noslēgšanas dienā.

(2) Vācijā šķirt laulību var tikai tiesa.

[..]"

## Pamatlietas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

17 1999. gada 27. maijā *R. Mamisch* un *S. Sahyouni* stājās laulībā Homsas (Sīrija) rajona Islāma tiesā. *R. Mamisch* ir Sīrijas pilsonis kopš dzimšanas. 1977. gadā viņš naturalizācijas kārtībā ieguva Vācijas pilsonību. Kopš šī gada viņam ir šīs divas pilsonības. *S. Sahyouni* ir Sīrijas pilsone kopš dzimšanas. Viņa ieguva Vācijas pilsonību pēc laulības noslēgšanas.

18 Līdz 2003. gadam laulātie dzīvoja Vācijā, pēc tam viņi pārcēlās uz Homsu. 2011. gada vasarā, ņemot vērā Sīrijā notiekošo pilsoņkaru, viņi īslaicīgi atgriezās Vācijā, bet pēc tam, sākot no 2012. gada februāra, viņi dzīvoja gan Kuveitā, gan Libānā. Šajā laikā viņi vairākas reizes uzturējās arī Sīrijā. Šobrīd abas pamatlietas puses atkal dzīvo Vācijā dažādās dzīvesvietās.

19 2013. gada 19. maijā *R. Mamisch* paziņoja, ka viņš vēlas šķirt laulību ar savu laulāto, viņa pārstāvim reliģiskajā Latakijas Šariata tiesā (Sīrija) izsakot laulības šķiršanas paziņojumu. 2013. gada 20. maijā šī tiesa konstatēja laulības šķiršanu. 2013. gada 12. septembrī *S. Sahyouni* parakstīja paziņojumu par pabalsta maksājumiem, kas viņai bija jāsaņem no *R. Mamisch* saskaņā ar reliģiskajiem likumiem, par kopējo summu 20 000 Amerikas Savienoto Valstu dolāru (USD) (aptuveni 16 945 EUR) apmērā, kas bija formulēts šādi:

"[..] es esmu saņēmusi visus pabalstus, kuri man ir jāsaņem saskaņā ar laulības līgumu un vienpusēju laulības šķiršanu, un tādējādi atbrīvoju viņu no visām saistībām attiecībā pret mani, kuras izriet no laulības līguma un Latakijas Šariata tiesas 2013. gada 20. maijā izdotā laulības šķiršanas rīkojuma [..]."

20 2013. gada 30. oktobrī *R. Mamisch* iesniedza pieteikumu atzīt Sīrijā pasludināto laulības šķiršanas spriedumu. Ar 2013. gada 5. novembra lēmumu *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes augstākā tiesa Minhenē) priekšsēdētājs apmierināja šo pieteikumu un konstatēja, ka likumā paredzētie nosacījumi, lai atzītu šo spriedumu par laulības šķiršanu, ir izpildīti.

21 2014. gada 18. februārī *S. Sahyouni* lūdza atcelt minēto lēmumu un atzīt, ka nosacījumi attiecībā uz laulības šķiršanas atzīšanu nav izpildīti.

22 Ar 2014. gada 8. aprīļa lēmumu *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes augstākā tiesa Minhenē) priekšsēdētājs nolēma neapmierināt šo sūdzību. Minētajā lēmumā šis tiesnesis norādīja, ka laulības šķiršanas lēmuma atzīšanu reglamentē Regula Nr. 1259/2010, kas ir piemērojama arī tādai laulības šķiršanai, kura ir pasludināta bez tiesas vai publiskas iestādes konstitutīvās līdzdarbības (turpmāk tekstā – "privāta laulības šķiršana"). Nepastāvot piemērojamo tiesību aktu spēkā esošai izvēlei un tā kā laulātajiem nav bijusi kopīga pastāvīgā dzīvesvieta gada laikā pirms laulības šķiršanas, piemērojamie tiesību akti ir nosakāmi saskaņā ar šīs regulas 8. panta c) punktu. Ja abiem laulātajiem ir dubultpilsonība, noteicošais kritērijs ir faktiskā pilsonība valsts tiesību izpratnē. Attiecīgās laulības šķiršanas brīdī tā ir bijusi Sīrijas pilsonība. Tas arī norādīja, ka sabiedriskā kārtība Regulas Nr. 1259/2010 12. panta izpratnē nav šķērslis attiecīgā lēmuma par laulības šķiršanu atzīšanai.

23 Ar 2015. gada 2. jūnija lēmumu *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes augstākā tiesa Minhenē), savukārt izskatot šo lietu, nolēma apturēt tiesvedību un uzdeva Tiesai dažādus prejudiciālus jautājumus par Regulas Nr. 1259/2010 interpretāciju. Ar 2016. gada 12. maija rīkojumu lietā *Sahyouni* (C-281/15, EU:C:2016:343) Tiesa paziņoja, ka atbildes uz šiem prejudiciālajiem jautājumiem acīmredzami neietilpst tās kompetencē, pamatojot it īpaši ar to, ka Regula Nr. 1259/2010 nav piemērojama lēmuma par laulības šķiršanu atzīšanai, kas ir pasludināts trešā valstī, un ka iesniedzējtiesa nav norādījusi nekādus apstākļus, lai pierādītu, ka minētās regulas noteikumi ar valsts tiesību normām būtu padarīti tieši un bez nosacījumiem piemērojami tādās situācijās kā pamatlietā. Tiesa tomēr uzsvēra, ka iesniedzējtiesa saglabā iespēju atkārtoti lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja tā varētu norādīt Tiesai visus apstākļus, kas ļautu tai pieņemt nolēmumu.

24 Lai pamatotu savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējtiesa norāda, ka laulības šķiršanas, kas tiek pasludinātas trešajās valstīs, Vācijā tiek atzītas saskaņā ar *FamFG* 107. pantā paredzēto procedūru. Turklāt, runājot par privātas laulības šķiršanas atzīšanu, esot vispārēji pieņemts, ka Vācijas tiesas veic šādas laulības šķiršanas materiāltiesisko nosacījumu spēkā esamības pārbaudi, pamatojoties uz Regulu Nr. 1259/2010. Šī tiesiskā prakse izrietot no tā, ka pēc šīs regulas stāšanās spēkā Vācijas likumdevējs ir atcēlis normu attiecībā uz laulības šķiršanai piemērojamām materiālajām tiesībām. Šī atcelšana esot bijusi balstīta uz to, ka Vācijas likumdevējs, uzskatīdams, ka privātas laulības šķiršanas arī tiek regulētas ar šo regulu, ir nolēmis, ka agrākā tiesību norma ir kļuvusi par nevajadzīgu tieši šīs regulas esamības dēļ.

25 Šādos apstākļos *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes augstākā tiesa Minhenē) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas Nr. 1259/2010] piemērošanas joma, kas definēta šīs regulas 1. pantā, aptver arī privātas laulības šķiršanas gadījumus, šajā gadījumā – pamatojoties uz viena laulātā vienpusēju paziņojumu reliģiskā tiesā Sīrijā saskaņā ar šariata likumiem?

2) Ja atbilde uz [pirmo jautājumu] ir apstiprinoša, vai, piemērojot Regulu [Nr. 1259/2010], [izvērtējuma atbilstoši] tās 10. pantam kontekstā privātas laulības šķiršanas gadījumos:
   a) ir *in abstracto* jābalstās uz salīdzinājumu, no kura izriet, ka saskaņā ar 8. pantu piemērojamās tiesības gan piešķir pieeju laulības šķiršanai arī otrajam laulātajam, tomēr šī laulības šķiršana, ņemot vērā otra laulātā dzimumu, ir pakļauta citiem procesuāliem un materiāltiesiskajiem nosacījumiem nekā pirmā laulātā pieeja laulības šķiršanai, vai arī
   b) šī noteikuma piemērojamība ir atkarīga no tā, vai ārvalsts tiesību akta, kurš *in abstracto* ir diskriminējošs, piemērošana šajā gadījumā ir diskriminējoša arī *in concreto*?

3) Ja atbilde uz [otrā jautājuma b) daļu] ir apstiprinoša, vai tas, ka diskriminētais laulātais piekrīt laulības šķiršanai, tostarp piekrītot saņemt par to kompensāciju, ir pamats šīs tiesību normas nepiemērošanai?"

## Par prejudiciālajiem jautājumiem

### *Par pieņemamību*

26 Vispirms ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesā ir iesniegts nevis pieteikums par laulības šķiršanu, bet gan pieteikums atzīt nolēmumu par laulības šķiršanu, ko trešajā valstī pasludinājusi reliģiska iestāde.

27 Tiesa jau ir nospriedusi, ka trešajā valstī pasludināta sprieduma par laulības šķiršanu atzīšana neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, jo nedz Regulas Nr. 1259/2010 tiesību normas, nedz arī Regulas Nr. 2201/2003 tiesību normas, nedz kāds cits Savienības tiesību akts šādai atzīšanai nav piemērojams (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2016. gada 12. maijs, *Sahyouni*, C-281/15, EU:C:2016:343, 22. un 23. punkts).

28 Tomēr no iedibinātās Tiesas judikatūras izriet, ka Savienības tiesību normas interpretācija var būt nozīmīga gadījumā, ja, pat ja pamatlietas fakti tieši neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, atbilstoši valsts tiesību aktiem šo tiesību normas ir padarītas par piemērojamām, jo saskaņā ar šiem tiesību aktiem risinājumi, kas tiek sniegti situācijās, kurās visi elementi ir saistīti tikai ar vienu dalībvalsti, atbilst Savienības tiesībās noteiktajiem risinājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Vācijas tiesībām Regula Nr. 1259/2010 ir piemērojama trešajā valstī pasludinātas privātas laulības šķiršanas, tādas kā pamatlietā aplūkojamā laulības šķiršana, atzīšanai Vācijā.

30 It īpaši no šīs tiesas sniegtās informācijas, kā arī no Vācijas valdības apsvērumiem izriet, ka saskaņā ar Vācijas tiesībām trešajā valstī pasludinātas laulības šķiršanas atzīšana tiek veikta saskaņā ar *FamFG* 107. pantā paredzēto procedūru. Saskaņā ar šo tiesību normu ārvalsts tiesas vai valsts iestādes, kas konstitutīvi pieņem lēmumu par laulību, nolēmumu atzīšana tiek veikta, neveicot to tiesiskuma pārbaudi, kamēr privātas laulības šķiršanas atzīšana ir pakļauta tās spēkā esamības pārbaudei atbilstoši tās valsts materiālajām tiesībām, uz kuru norāda atbilstošo kolīziju normu noteikumi.

31 Saistībā ar šo pēdējo minēto aspektu ir precizēts, ka pirms Regulas Nr. 1259/2010 stāšanās spēkā laulības šķiršanai piemērojamās materiālās tiesības noteica *EGBGB* 17. pantā, redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 28. janvārim, iekļautā kolīziju norma. Līdz ar šīs regulas stāšanos spēkā Vācijas likumdevējs, pamatodamies uz premisu, saskaņā ar kuru minētā regula ir piemērojama arī privātai laulības šķiršanai, uzskatīja, ka no šī brīža trešajā valstī pasludinātas privātas laulības šķiršanas spēkā esamības pārbaude tās atzīšanas Vācijā vajadzībām ir jāveic, ņemot vērā tās valsts tiesības, kura ir noteikta ar Regulā Nr. 1259/2010 paredzētajiem kolīziju normu noteikumiem.

32 Turklāt Vācijas likumdevējs ar likumu, ar kuru starptautiskās privāttiesības tika pielāgotas Regulai Nr. 1259/2010 un tika grozīti citi starptautisko privāttiesību noteikumi, ir grozījis *EGBGB* 17. panta 1. punktu, atceļot tajā iekļauto kolīziju normu, kas ir kļuvusi nevajadzīga. Tādējādi saskaņā ar Vācijas juridisko praksi kopš Regulas Nr. 1259/2010 stāšanās spēkā, lai Vācijā atzītu trešajā valstī pasludinātu privātu laulības šķiršanu, materiālie nosacījumi, kuriem šādai laulības šķiršanai ir jāatbilst, tiek pārbaudīti, ņemot vērā tās valsts tiesības, kura ir noteikta atbilstoši šai regulai.

33 Šādā situācijā, kā norāda iesniedzējtiesa, ja tiktu konstatēts, ka Regula Nr. 1259/2010 nav piemērojama privātai laulības šķiršanai, tās izskatāmais strīds būtu jāizlemj, pamatojoties uz Vācijas kolīziju normām.

34 Tādējādi ir jānorāda, ka šī sprieduma 28. punktā minētajā judikatūrā norādītie nosacījumi ir izpildīti un līdz ar to iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi ir pieņemami.

### *Par pirmo jautājumu*

35 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1259/2010 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda laulības šķiršana, kas izriet no viena no laulātajiem reliģiskā tiesā izteikta vienpusēja paziņojuma, kāda tiek aplūkota pamatlietā, ietilpst šīs regulas materiāltiesiskajā piemērošanas jomā.

36 Lai atbildētu uz šo jautājumu, šī tiesību norma, ar ko ir definēta šīs regulas materiālā piemērošanas joma, ir jāinterpretē, ņemot vērā ne tikai tās formulējumu, bet arī tās kontekstu un ar regulējumu, kura daļu tā veido, sasniedzamos mērķus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Csonka* u.c., C-409/11, EU:C:2013:512, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Pirmkārt, saistībā ar Regulas Nr. 1259/2010 1. panta formulējumu šī panta 1. punktā ir vienīgi norādīts, ka šo regulu piemēro laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai tiesību normu kolīziju situācijās. Šīs panta 2. punktā ir norādīti jautājumi, kas ir izslēgti no šīs regulas piemērošanas jomas, "pat ja tie rodas kā iepriekš izlemjami jautājumi laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas tiesvedības kontekstā". Tātad minētā panta formulējums nesniedz nekādu lietderīgu informāciju, lai definētu jēdzienu "laulības šķiršana" šīs normas izpratnē.

38 Otrkārt, saistībā ar Regulas Nr. 1259/2010 1. panta kontekstu vispirms ir jānorāda, ka nevienā citā šīs regulas tiesību normā nav sniegta jēdziena "laulības šķiršana" definīcija šīs regulas izpratnē. It īpaši minētās regulas 3. pantā ir definēti tikai jēdzieni "iesaistītā dalībvalsts" un "tiesa", kur šis pēdējais jēdziens tiek saprasts kā "visas tās iesaistīto dalībvalstu iestādes, kam ir jurisdikcija".

39 Turpinot, lai gan ir taisnība, ka privāta laulības šķiršana nav tieši izslēgta no šīs regulas piemērošanas jomas, tomēr, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 60. punktā, norādes uz "tiesas" iesaistīšanos un "tiesvedības" esamību, kas ir iekļautas vairākās šīs regulas tiesību normās, tādās kā minētās regulas 1. panta 2. punkts, 5. panta 2. un 3. punkts, 8. un 13. pants, kā arī 18. panta 2. punkts, liecina par to, ka tā ir piemērojama tikai laulības šķiršanai, kuru ir pasludinājusi vai nu valsts tiesa, vai nu publiska iestāde, vai kas ir tikusi pasludināta šādas iestādes uzraudzībā. Turklāt šo apsvērumu apstiprina tas, ka šīs regulas 18. panta 1. punktā ir minēta "tiesvedība".

40 Visbeidzot, saskaņā ar Regulas Nr. 1259/2010 preambulas 10. apsvērumu šīs regulas materiāltiesiskajai darbības jomai un noteikumiem vajadzētu būt saskaņā ar Regulu Nr. 2201/2003.

41 Saskaņā ar pēdējās minētās regulas 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu "šo regulu neatkarīgi no tiesas iestādes būtības piemēro [..] laulības šķiršan[ai]". Minētās regulas 2. panta 4. punktā "sprieduma" jēdziens šīs pašas regulas izpratnē ir definēts kā tāds, kas tostarp ietver "laulības šķiršanu [..] [ar] dalībvalsts tiesas spriedumu [..], neatkarīgi no tā, kā spriedums var tikt dēvēts, tostarp, dekrēts, rīkojums vai lēmums".

42 Nebūtu saskanīgi atšķirīgi definēt vienu un to pašu laulības šķiršanas jēdzienu, kas tiek lietots abās šajās regulās, un tādējādi paredzēt atšķirību to attiecīgajās piemērošanas jomas.

43 Saistībā ar pēdējo minēto apstākli ir jāatgādina, ka gan Regula Nr. 1259/2010, gan arī Regula Nr. 2201/2003 ir pieņemtas tiesu iestāžu sadarbības civillietās politikas ietvaros. Turklāt no Komisijas apsvērumiem izriet, ka priekšlikumā Padomes regulai, ar ko groza Regulu Nr. 2201/2003 attiecībā uz jurisdikciju laulības lietās un ievieš noteikumus par šajās lietās piemērojamajām tiesībām (COM(2006) 399), tā pat bija paredzējusi iekļaut Regulā Nr. 2201/2003 kolīziju noteikumus laulības šķiršanas lietās, bet, tā kā šis priekšlikums nav ticis pieņemts, šie noteikumi beigās ir iekļauti citā regulā, proti, Regulā Nr. 1259/2010.

44 Treškārt, saistībā ar mērķi, uz ko ir vērsta Regula Nr. 1259/2010, ar šo regulu, kā izriet no tās nosaukuma, ir paredzēta ciešāka sadarbība starp dalībvalstīm – dalībniecēm attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai.

45 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 65. punktā, šīs regulas pieņemšanas laikā dalībvalstu, kas piedalījās šajā ciešākajā sadarbībā, tiesību sistēmās tikai publiska rakstura iestādes varēja pieņemt lēmumus, kuriem bija juridisks spēks attiecīgajā jomā. Tādējādi ir uzskatāms, ka, pieņemot minēto regulu, Savienības likumdevējs ir paredzējis noregulēt tikai situācijas, kurās laulības šķiršanu ir pasludinājusi vai nu valsts tiesa, vai publiska iestāde, vai kas ir tikusi pasludināta šādas iestādes uzraudzībā, un ka tādējādi tā nodoms nebija paredzēt, ka šī regula ir piemērojama citiem laulības šķiršanas veidiem, tādiem tā tas, kurš tiek aplūkots šajā lietā un kurš ir balstīts uz reliģiskā tiesā izteiktu "vienpusēju privātu gribas paziņojumu".

46 Šādu interpretāciju apstiprina Komisijas tiesas sēdē norādītais apstāklis, ka pārrunās, kuru rezultātā tika pieņemta Regula Nr. 1259/2010, tās piemērošana privātai laulības šķiršanai ne reizi nav tikusi minēta.

47 Šajā ziņā, lai gan ir taisnība, ka kopš Regulas Nr. 1259/2010 pieņemšanas vairākas dalībvalstis savās tiesību sistēmās ir paredzējušas iespēju pasludināt laulības šķiršanu, nepiedaloties valsts iestādēm, tomēr, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 66. punktā, privātas laulības šķiršanas iekļaušanai šīs regulas piemērošanas jomā būtu vajadzīgi grozījumi, kuru pieņemšana ir vienīgi Savienības likumdevēja kompetencē.

48 Tādējādi, ņemot vērā Regulā Nr. 2201/2003 paredzēto jēdziena "laulības šķiršana" definīciju, no mērķiem, uz kuriem ir vērsta Regula Nr. 1259/2010, izriet, ka tā attiecas tikai uz laulības šķiršanu, ko ir pasludinājusi vai nu valsts tiesa, vai publiska iestāde, vai kas ir tikusi pasludināta šādas iestādes uzraudzībā.

49 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1259/2010 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda laulības šķiršana, kas izriet no viena no laulātajiem reliģiskā tiesā izteikta vienpusēja paziņojuma, kāda tiek aplūkota pamatlietā, neietilpst šīs regulas materiāltiesiskajā piemērošanas jomā.

### *Otrais un trešais jautājums*

50 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro un trešo jautājumu nav jāatbild.

## Par tiesāšanās izdevumiem

51 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

**Padomes 2010. gada 20. decembra Regulas (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai, 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda laulības šķiršana, kas izriet no viena no laulātajiem reliģiskā tiesā izteikta vienpusēja paziņojuma, kāda tiek aplūkota pamatlietā, neietilpst šīs regulas materiāltiesiskajā piemērošanas jomā.**

[Paraksti]